

Handläggare
Pär Ljungqvist
08-508 266 87**Till**
Stockholm Vatten och Avfall

Förslag till VA-policy. Svar på remiss

Sammanfattning

Stockholm vatten och avfall (SVOA) har tagit fram förslag till VA-policy. Dokumentet innehåller många relevanta ställningstaganden och bra beskrivningar av utmaningar och vilka insatser som behövs för att möta framtidens kapacitetsbehov gällande VA.

Exploateringskontoret bedömer att dokumentet är för omfattande för att utgöra en policy och att det finns potential till att korta ned dokumentet, t.ex. genom att ta bort ställningstaganden och strategier vars syfte är att klara gällande tillstånd för sin verksamhet. Det får anses vara ordinarie verksamhet som inte kräver särskilda ställningstaganden i en VA-policy.

Formuleringar av strategier i dokumentet behöver även ses över eftersom många av dem mer är formulerade som ställningstaganden.

Exploateringskontoret önskar, under avsnittet om avloppshantering, en mer proaktiv strategi gällande påkopplingar av nya bostäder/bostadsområden.

Under avsnittet om dagvattenhantering saknar exploateringskontoret ett ställningstagande om att SVOA aktivt ska verka för en hållbar dagvattenhantering i befintlig anläggning. Exploateringskontoret konstaterar även att det här behöver finnas en flexibilitet som möjliggör samlad rening och avledning när förutsättningarna för fördröjning och rening på kvartersmark är begränsade.

Exploateringskontoret saknar dessutom ställningstagande/strategi för hur SVOA ska arbeta med samlad avledning som efterliknar naturlig avrinning samt för hur SVOA vill arbeta för att minska oklarheterna gällande vem som ska drifva dagvattenanläggningar som byggs på allmän platsmark.

Exploateringskontoret
Miljö och teknikFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 266 87
Växel 08-508 276 00
par.ljungqvist@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Bakgrund / Remissen

I samband med kommunfullmäktiges beslut om att anta stadens handlingsplan för God vattenstatus fick SVOA i uppdrag att ta fram en så kallad Vatten- och avloppsplan (VA-plan). Det primära syftet med VA-planen ska vara att säkerställa en minimerad belastning på Stockholms sjöar och vattendrag. Framtagandet av en VA-policy är första steget i arbetet med att ta fram en VA-plan. Exploateringskontoret har fått ett förslag på VA-policy på kontorsremiss från SVOA med svarstid senast den 13 maj 2019.

VA-Policyn innehåller beskrivande texter samt strategier och ställningstaganden som ska fånga pågående arbete och de utmaningar som SVOA står inför nu och i framtiden. Särskilt utrymme ska enligt SVOAs missiv till remissen ha getts till de delar av verksamheten där utmaningarna avseende VA-planering är extra stora.

Exploateringskontorets synpunkter

Nedan följer mer generella kommentarer och synpunkter på förslag till VA-policy:

SVOA har tagit fram ett omfattande dokument som ger en bra kortfattad beskrivning av bolagets nuvarande VA-anläggning och de utmaningar bolaget har på kort- och lång sikt. Dokumentet innehåller många bra ansatser och strategier som kommer bidra till en hållbar VA-anläggning.

Enligt Havs- och vattenmyndighetens (HaV) vägledning för kommunal VA-planering bör framtagandet av en VA-plan initieras med en VA-översikt som föregriper den VA-policy som sedan tas fram. I förslag till VA-policy framgår inte om en VA-översikt har genomförts enligt den modell som förespråkas enligt HaVs vägledning. Det hade varit bra om det i dokumentet framgår om en VA-översikt är genomförd eller om det är tanken att en sådan ska tas fram. Gör de kortfattade beskrivningarna av SVOAs anläggning i VA-policyn att dokumentet snarare är en sammanslagning av VA-översikt och VA-policy?

Exploateringskontoret anser att dokumentet är för omfattande för att utgöra en policy. En policy bör hållas kortare och mer

kärnfull. Dokumentet i nuvarande form ger mer intryck av att vara en kombinerad beskrivning av och vägledning för verksamheten. Många av de punkter som anges vara strategier kan betraktas som ordinarie verksamhet som ryms inom ordinarie uppdrag. Som exempel så består vissa strategier och ställningstaganden av att SVOA ska klara innevarande villkor i sin miljödom. Detta kan bedömas ingå i ordinarie verksamhet och inte behöva lyftas särskilt i en VA-policy.

SVOA behöver se över formuleringar av föreslagna ställningstaganden med tillhörande strategier eftersom många strategier helt eller delvis är formulerade som ställningstaganden. Det finns ett generellt behov av att renodla dokumentet avseende vad som är ett ställningstagande och vad som är en strategi.

Vissa texter och strategier är vagt formulerade eller hänvisar till andra dokument som gör att innebörden av strategin därmed är svår att förstå. Exempel på det är en strategi på sidan 17 där man skriver att;

I samband med ny- och omläggning ska blivande huvudman för dagvattenanläggningar identifieras i enlighet med gällande grundprinciper och avtal. Utformning och placering ska bestämmas i samförstånd med huvudmannen.

Vad ovanstående strategi innebär är svårt att förstå. Vilka är grundprinciperna? Vad är det för avtal? Vilken annan huvudman syftar man på?

En stor utmaning för SVOA är anpassning av VA-anläggning till ett framtida Stockholm. Stora delar av VA-policyn ägnas åt beskrivning av utmaningarna och behovet av att ta höjd för ökad kapacitet för alla ledningsslag, vattenrenings- och avloppsreningsverk. Det är positivt att stort fokus läggs på planering inför morgondagens Stockholm. Här saknas dock en tydlig koppling till Stockholm stads översiktsplan som nyligen antogs.

Kommentarer och synpunkter per strategiskt område i VA-policyn:

1. Dricksvattenförsörjning

Relevanta ställningstaganden och bra beskrivning av befintlig och behovet av framtida redundans i dricksvattenproduktionen.

Här finns utrymme till att korta ned antalet strategier och behålla de som inte är en uppenbar del av ordinarie verksamhet.

Det är viktigt att dialog förs med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret vid planering av framtida kapacitet för dricksvattenproduktion.

2. Avloppshantering

Här finns några vaga och generellt hållna stycken som kan kortas ned utan att budskapet försvinner. T.ex. att det krävs systematiskt drift- och underhållsarbete för att optimera reningsanläggningen. Detta kan betraktas som att det är allmänt vedertaget.

Exploateringskontoret föreslår att man reviderar ställningstagandet att man ska klara villkoren i gällande miljötillstånd eftersom det är lagstyrd förutsättning för verksamheten som inte kräver ett särskilt ställningstagande i en VA-policy. Samma sak gäller strategin att klara villkor 14 i gällande miljötillstånd.

Gällande strategin som anger att SVOA systematiskt ska identifiera och åtgärda felkopplingar till spill- eller dagvattensystemet så undrar exploateringskontoret om det finns möjlighet till en mer proaktiv strategi gällande påkopplingar av nya bostäder/bostadsområden. Istället för att identifiera felkopplingar av nya bostäder/bostadsområden i efterhand så kanske det finns möjlighet att de upptäcks i förväg. T.ex. att det finns personal från SVOA på plats för att se till att rätt koppling sker vid påkopplingstillfället. Att åtgärda felkopplingar i efterhand innebär onödiga kostnader och resursanspråk för att gräva upp gator för att åtgärda felkopplingarna, som kan påverka tredje man i stor utsträckning, samt för att betala viten.

Det är bra att det lyfts som en strategi att en handlingsplan ska tas fram för hantering av avloppsrening med en tidsaspekt som är bortom nuvarande utbyggnadsplan. Det är viktigt att dialog förs med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret vid planering av framtida kapacitet för avloppsrening.

3. Dagvattenhantering

Här saknas tydligt ställningstagande om att SVOA aktivt ska verka för en hållbar dagvattenhantering i befintlig anläggning.

Det arbetet bör inte avgränsas till ny- och ombyggnation. Det är väl dessutom något som SVOA arbetar med i samband med de lokala åtgärdsprogram som tas fram för att förbättra vattenkvaliteten i stadens vattenförekomster.

I avsnittet beskrivs vikten av att arbeta med hållbar dagvattenhantering och hänvisning till stadens dagvattenstrategi. Framför allt nämns lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) som en viktig del och att det primärt ska ske på kvartersmark innan det avleds i den allmänna anläggningen. Här behöver det, trots stadens uttalade strategi att arbeta med LOD och det dagvattenkrav som antagits, finnas en flexibilitet som möjliggör samlad rening och avledning när lokala förutsättningar för det är bättre än för fördröjning på kvartersmark.

Stadens strategi att låta fastighetsägarna stå för reningen av dagvatten på kvartersmark är i många fall logisk. Men det är inte säkert att man säkrar en hållbar dagvattenrening över tid genom att lita på att bostadsrättsföreningar och andra fastighetsägare drifvar och sköter dagvattenanläggningar på ett ändamålsenligt sätt och att anläggningarna därmed tappar reningseffekt över tid. Här finns det argument för att rening av dagvatten över tid bättre upprätthålls om det sker via en verksamhetsutövare som har bättre kunskap och kompetens gällande drift av dagvattenanläggningar. Därför kan första strategin som nämns i avsnittet behöva kompletteras med det som framgår av motsvarande principer i dagvattenstrategin.

I dagvattenstrategin som det hänvisas till framgår det att hållbar dagvattenhantering även innebär att efterlikna naturlig avrinning i stadsmiljön. Här bedömer exploateringskontoret att det finns utrymme för ett ställningstagande och strategi för hur SVOA ska arbeta med samlad avledning som efterliknar naturlig avrinning och hur det ska tillämpas i verksamheten så att man når intentionerna i dagvattenstrategin.

Sista strategin i avsnittet har nämnts ovan som en strategi som är oklar vad den innebär. Det hänvisas till huvudman och att denne ska identifieras i enlighet med gällande grundprinciper och avtal samt att placering och utformning ska bestämmas i samförstånd med huvudmannen. Till vem riktar sig strategin? VA-policyn är enligt inledande text ett dokument som primärt vänder sig till egna verksamheten. Om strategin är för SVOA så blir innebörden konstig eftersom SVOA ofta är huvudman för

dagvattenanläggningar. Vilka är gällande grundprinciper?
Exploateringskontoret önskar att strategin skrivs om så att det tydligare framgår vad som menas med strategin.

Under lång tid har det funnits oklarheter beträffande driften av de dagvattenanläggningar som byggs på allmän platsmark. Här saknar exploateringskontoret ställningstagande/strategi för hur SVOA vill arbeta för att minska oklarheterna gällande vem som ska drifva vad.

4. Förnyelse- och utvecklingsplanering för ledningsnätet

Här beskrivs utmaningarna bra och det finns många strategier för att nå ställningstagandena. Som nämns i en av strategierna är det viktigt att ha en dialog med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret beträffande kapacitetsbehov till följd av pågående stadsutveckling.

Exploateringskontoret tror också, som skrivs i dokumentet, att det är en framgångsfaktor att samla in data beträffande driftövervakning, driftstörningar osv. för att skapa ett bra planeringsunderlag.

Gällande strategin att utgå från funktionskraven i P110 i nya ledningar finns det utrymme för förtydligande gällande vad som ska gälla vid åtgärder i befintliga system. Att det ska vara pragmatiskt och konsekvent är bra. Det är dock önskvärt om det framgick vad som konsekvent ska tillämpas.

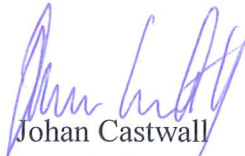
I det här avsnittet bedömer exploateringskontoret att det finns utrymme för att revidera formuleringen av strategier samt ändra några av dem till ställningstaganden. T.ex. första strategin för systematisk åtgärdsplanering. Exploateringskontoret tolkar det som att strategin innebär att man ska ta fram en systemutvecklingsplan.

5. Behov av samverkan och kunskapsuppbyggnad

Här har exploateringskontoret inga särskilda synpunkter men det finns ett behov av att vidta kompetenshövande insatser inom både stadens förvaltningar och SVOA för att öka förståelsen om vad hållbar dagvattenhantering innebär och hur den ska tillämpas i den löpande verksamheten.

Slut

Johan Castwall
Förvaltningschef

Göran Carlberg
Avdelningschef

Anders Johnson
Enhetschef